

**UCHWAŁA NR XXVII/160/2020**  
**RADY GMINY ŚWIERZNO**  
**Z DNIA 17 GRUDNIA 2020 R.**


**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025.**

Na podstawie art. 18 ust. 1 i ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713), art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r. poz. 218 z późn.zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Gminny Program Przeciwdziałania w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025” stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XII/73/2015 z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020.

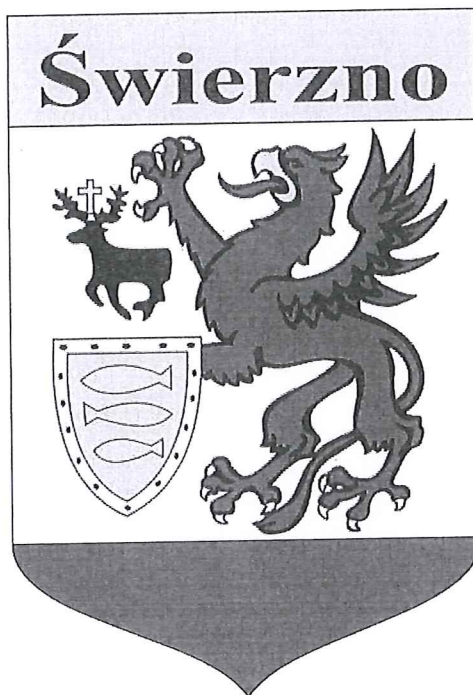
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

**Przewodniczący Rady Gminy**  
  
**Sebastian Ligenza**



Załącznik Nr 1  
Do Uchwały Nr XXVII/160/2020  
Rady Gminy Świerzno  
z dnia 17 grudnia 2020r.

**GMINNY PROGRAM**  
**PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE**  
**ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE**  
**NA LATA 2021-2025**



Świerzno, 17 grudnia 2020 r.

## Spis treści

I. Wstęp.....	3
II. Podstawy prawne.....	3
III. Definicja i charakterystyka zjawiska przemocy.....	3
IV. Adresaci programu.....	5
V. Realizatorzy Programu.....	5
VI. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy Świeržno.....	6
VII. Cele Programu.....	8
VIII. Harmonogram realizacji Programu.....	11
IX. Monitorowanie, sprawozdawczość i finansowanie Programu.....	11

## I. WSTĘP

Uchwalenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie to zadanie wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Celem strategicznym Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy.

Program określa szczegółowe zadania do realizacji ukierunkowane na rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy między instytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą domową, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie, doskonalenie kadry zajmującej się diagnozowaniem i pomocą osobom dotkniętym przemocą oraz profilaktykę i edukację mieszkańców gminy Świerzno. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Świerznie ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2021 – 2025, w miarę potrzeb i sytuacji społecznej mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

## II. PODSTAWY PRAWNE

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- 1) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r. poz. 218 z późn.zm.);
- 2) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r. poz. 2277);
- 3) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r., poz.1876 z późn. zm.);

## III. DEFINICJA I CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY

Według definicji zawartej w art. 2 pkt.2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie **Przemoc** to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny. Działania te narażają osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszają ich godność, nietykalność cielesną,



wolność, w tym seksualną, powodują szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi. Przemoc często prowadzi do tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw. Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny, rzadko jest incydem jednorazowym.

#### **Rodzaje przemocy:**

- **przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia,
- **przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu,
- **przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności,
- **przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy,
- **zaniedbanie** – to ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Do przemocy dochodzi wówczas gdy występuje znacząca przewaga siły jednej ze stron nad drugą np. przewaga siły fizycznej, psychicznej, ekonomicznej, społecznej, zawodowej, prawnej. Relacje, w których najczęściej dochodzi do przewagi sił i przemocy:

- mężczyzna – kobieta,
- rodzic - dziecko,
- dorosły krewny – dziecko,
- dorosłe dziecko – starzejący się rodzice,
- starsze rodzeństwo – młodsze rodzeństwo,
- rodzina – chory/niepełnosprawny.

Wśród ofiar przemocy w rodzinie wyróżnia się także osoby starsze, niepełnosprawne i w jakikolwiek sposób zależne od pozostałych członków rodziny. Osoby zależne od innych ze swej natury: dzieci, osoby starsze i niepełnosprawne narażone są na przemoc częściej niż osoby, które są w stanie zaspokoić swoje potrzeby same.

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyka rodzin o różnym statusie społecznym. Przyczyny stosowania przemocy mogą być różne. Mogą one wynikać z przyczyn osobistych, z frustracji, stresu, z uzależnienia, z zaburzeń psychicznych, braku więzi emocjonalnych. Ponadto przyczyn tego zjawiska można także dopatrywać się w tradycjach, zwyczajach i przekonaniach funkcjonujących w naszym społeczeństwie. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia w związku z tym, że osoby doświadczające przemocy boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy. Przemoc w rodzinie może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych. Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji.

#### **IV. ADRESACI PROGRAMU**

Program adresowany jest do osób i rodzin, które ze względu na przemoc w rodzinie wymagają wsparcia społecznego, osób stosujących przemoc w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, osób zagrożonych przemocą, dzieci i młodzieży, przedstawicieli instytucji, organizacji pozarządowych i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy, społeczności lokalnej.

#### **V. REALIZATORZY PROGRAMU**

Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie są:

1. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Świerznie
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerznie
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świerznie
4. Komenda Powiatowa Policji w Kamieniu Pom.
5. Placówki oświatowe szczebla podstawowego
6. Służba zdrowia

7. Sąd Rejonowy w Kamieniu Pom.

8. Organizacje pozarządowe

**Partnerami w realizacji działań są:**

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

2. Prokuratura Rejonowa w Kamieniu Pom.

3. Specjaliści: psycholog, terapeuta, prawnik

4. Kuratorzy sądowi

5. Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia

## **VI. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY ŚWIERZNO**

Charakterystyki problemu przemocy w Gminie Świerzno dokonano na podstawie analizy danych Zespołu Interdyscyplinarnego. W tym celu wykorzystano dane sprawozdawcze Zespołu za lata 2018-2019

Tabela nr 1. Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Świerznie w latach 2018 - 2019

Instytucja zakładająca „Niebieską Kartę”	Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego	
	2018	2019
Policja	10	8
OPS	1	6
Oświata	0	0
Służba zdrowia	0	0
GKRPA	0	0
<b>Razem</b>	<b>11</b>	<b>14</b>

Analizując tabelę nr 1 można zauważyć wzrost liczby sporządzonych Niebieskich Kart. Wnioskować należy, że problem przemocy narasta. Do wszczęcia procedury zobligowani są przedstawiciele pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia i komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Z powyższych danych wynika, że w gminie Świerzno procedurę „Niebieska Karta” wszczyna głównie Policja oraz Ośrodek Pomocy Społecznej. Do najczęściej zgłaszanych form przemocy w Gminie Świerzno należą



zachowania wchodzące w skład katalogu przemocy fizycznej (popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, kopanie, spoliczkowanie) i psychicznej (izolację, wyzwiska, ośmieszanie, groźby, kontrolowanie, krytykowanie, ograniczanie kontaktów, poniżanie, ciągle niepokojenie).

Tabela nr 2. Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskich Kart

<b>Wyszczególnienie</b>	<b>2018 r.</b>	<b>2019 r.</b>
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”	11	12
Liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty”, w tym:	35	42
kobiety	11	12
mężczyźni	8	12
dzieci	16	18

Na przełomie analizowanych lat wynika, że procedurą Niebieskiej Karty objęte były łącznie 23 rodziny. Wśród osób doznających przemocy zdecydowanie przeważają kobiety i dzieci. Przemoc w rodzinie ujawniana jest w szczególności, w rodzinach gdzie występuje również problem nadużywania bądź uzależnienia od alkoholu.

Zarówno osoby doznające przemocy jak i sprawcy przemocy mogły uzyskać pomoc terapeutyczną w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych, Współuzależnionych oraz Ofiar i Sprawców Przemocy przy OPS Świerżno. Ponadto osoby te mogły skorzystać z pomocy psychologa i prawnika. Dzieci ww. osób były objęte wsparciem psychologiczno-podagogicznym w szkołach do których uczęszczają.

Wśród czynników wpływających na występowanie przemocy wymienić należy:

- brak umiejętności rozwiązywania konfliktów bez używania przemocy,
- uzależnienia i nadużywanie alkoholu,
- stereotypy i mity,
- predyspozycje indywidualne osoby stosującej przemoc.

Do najczęściej podejmowanych przez Zespół Inetrdyscyplinarny interwencji mających na celu zahamowanie przemocy w rodzinie jest:

- opracowanie planu pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie,
- rozmowy z osobami uwikłanymi w przemoc prowadzone przez członków Zespołu Inetrdyscyplinarnego,

- skierowanie dorosłych osób doznających przemocy do specjalistów (terapeuty, psycholog, prawnik, pedagog),
- powiadomienie sądu rodzinnego o sytuacji dziecka, powiadomienie prokuratury,
- wezwanie osoby stosującej przemoc i nadużywającej alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego lub kierowanie wniosku o leczenie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- współpraca z pedagogami szkolnymi, wychowawcami.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą na podstawie procedury Niebieskiej Karty nie wymaga zgody osób pozostających w tej rodzinie.

Praca z rodziną dotkniętą przemocą wymaga szerokiego spektrum interwencji, gdyż w wielu rodzinach oprócz zachowań przemocowych diagnozuje się zwykle kilka powiązanych ze sobą problemów: uzależnienie alkoholowe, trudna sytuacja materialna, bezrobocie, problemy mieszkaniowe, zaburzenia emocjonalne, konflikty w rodzinie, problemy wychowawcze.

#### **Najważniejsze potrzeby i kierunki działań:**

1. zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie – działania profilaktyczne,
2. interwencja i pomoc w rodzinach gdzie przemoc występuje,
3. podnoszenie jakości pomocy osobom doznającym przemocy.

## **VII. CELE PROGRAMU**

Program jest skierowany do ogółu mieszkańców gminy Świerzno, w tym szczególnie do:

- osób doznających przemocy w rodzinie,
- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy.

**Celem głównym** programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar przemocy oraz tworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu wsparcia dla osób zagrożonych i stosujących przemoc.

#### **Cele szczegółowe programu:**

1. Wspieranie i pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej oraz w przerwaniu i skutecznym zatrzymaniu cyklu przemocy.
2. Skuteczna interwencja wobec osób stosujących przemoc w rodzinie – zakończenie stosowania przemocy,

3. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w celu poprawy współpracy i skuteczności podejmowanych działań,

4. Profilaktyka przemocy w rodzinie.

Program zawiera zadania stanowiące kontynuację działań zawartych w poprzednim programie, jak również wytycza nowe wyzwania, które są zgodne z zasadami realizmu i wykorzystania możliwości i zasobów Gminy. Większość zadań ma charakter zadań stałych, tzn. takich, które mogą wchodzić w zakres indywidualnego planu pomocy rodzinie dotkniętej przemocą.

Tabela 3. Zadania i instytucje odpowiedzialne za ich realizacji

L.p	Zadania	Instytucja odpowiedzialna za realizację zadania	Czas realizacji
<p align="center"><b>Cel 1.</b>  <i>Wspieranie i pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej oraz w przerwaniu i skutecznym zatrzymaniu cyklu przemocy</i></p>			
1.	Diagnozowanie problemu zjawiska przemocy w rodzinie	Zespół Interdyscyplinarny Ośrodek Pomocy Społecznej	2021-2025
2.	Planowanie i realizacja działań w zakresie ochrony osób doznających przemocy w rodzinie – stosowanie procedury Niebieskiej Karty	Zespół Interdyscyplinarny Ośrodek Pomocy Społecznej	2021-2025
3.	Prowadzenie pracy socjalnej oraz organizowanie poradnictwa specjalistycznego: z prawnikiem, psychologiem, pedagogiem, terapeutą	Zespół Interdyscyplinarny Ośrodek Pomocy Społecznej Punkt	2021-2025
<p align="center"><b>Cel 2.</b>  <i>Skuteczna interwencja wobec osób stosujących przemoc w rodzinie – zakończenie stosowania przemocy</i></p>			
4.	Działania interwencyjne i prewencyjne wobec sprawców przemocy; rozmowy profilaktyczno-ostrzegawcze i monitoring	Policja	2021-2025
5.	Kierowanie osób stosujących przemoc w rodzinie do programów korekcyjno-edukacyjnych	Zespół Interdyscyplinarny Ośrodek Pomocy Społecznej	2021-2025
6.	Objęcie procedurą leczenia odwykowego osób stosujących przemoc, które wymagają podjęcia leczenia	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2021-2025
<p align="center"><b>Cel 3.</b>  <i>Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w celu poprawy współpracy i skuteczności podejmowanych działań.</i></p>			
7.	Szkolenie pracowników instytucji i służb w zakresie rozpoznawania i interwencji w sytuacji przemocy domowej	Zespół Interdyscyplinarny Ośrodek Pomocy Społecznej	2021-2025



L.p	Zadania	Instytucja odpowiedzialna za realizację zadania	Czas realizacji
<p align="center"><b>Cel 4.</b> <i>Profilaktyka przemocy w rodzinie.</i></p>			
8	Prowadzenie działań edukacyjnych wśród mieszkańców Gminy w zakresie zjawiska przemocy i radzenia sobie z nim przy współpracy ze szkołami, służbą zdrowia, policją, organizacjami pożytku publicznego.	Zespół Interdyscyplinarny Ośrodek Pomocy Społecznej Instytucje oświaty	2021-2025
9	Promowanie i rozwijanie umiejętności stosowania przez rodziców metod wychowania bez przemocy (w ramach współpracy ze szkołami oraz przedszkolami)	Zespół Interdyscyplinarny Ośrodek Pomocy Społecznej Instytucje oświaty	2021-2025
10	Podnoszenie świadomości i wrażliwości wobec przemocy w rodzinie przy równoczesnym podnoszeniu kompetencji w radzeniu sobie z przemocą (treningi, szkolenia)	Zespół Interdyscyplinarny Ośrodek Pomocy Społecznej	2021-2025
11	Monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie i ewaluacja programu	Ośrodek Pomocy Społecznej Policja	2021-2025

### VIII. HARMONAGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Program realizowany będzie na terenie Gminy Świerznio w latach 2021 – 2025. Wdrażanie Programu rozpocznie się po jego uchwaleniu, a działania zaplanowane do realizacji w ramach Programu będą wdrażane w formie ciągłej.

### IX. MONITOROWANIE, SPRAWOZDAWCZOŚĆ I FINANSOWANIE PROGRAMU

Monitorowanie realizacji programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do 31 stycznia następnego roku do Ośrodka Pomocy Społecznej w Świerznio.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerznio do dnia 31 marca następnego roku przedkłada Wójtowi sprawozdanie z realizacji Programu.

Realizacja programu finansowana będzie ze środków własnych Gminy Świerznio, dotacji oraz środków pozyskanych z innych źródeł.

Przewodniczący Rady Gminy  
  
 Sebastian Ligenza



